

Kontroll efter slakt av ren

Här ger Livsmedelsverket en instruktion för hur kontrollen ska genomföras av verkets egen personal utifrån kraven i lagstiftningen.

Information om besiktningsgång efter slakt, fyndregistrering och beslut om kött hittar du här. Instruktionerna gäller de delar som är specifika för djurslaget ren.

Besiktningsgång ren

Besiktningsgång efter slakt för ren är samma som för unga tamfår och tamgetter enligt artikel 27.1 a i förordning (EU) 2019/627. Det innebär okulär besiktning av slaktkroppen, alla organ och tunga. Observera att inget snitt i levern ska göras och att skallen inte behöver besiktas trots att tungan tas tillvara som livsmedel. Däremot behöver spårbarhet på skallen behållas tills hela besiktningen är genomförd. Detta är viktigt eftersom Livsmedelsverket ska, som en del i övervakningen gällande avmagringssjuka/Chronic Wasting Disease (CWD), provta alla renar över 12 månader som otjänligförklaras vid slakt.

Besiktningsgång unga tamfår och tamgetter

Chronic wasting disease vid renslakt - samband och avfallshantering

Provtagningsinstruktioner - SVA

Det finns inga krav på att slaktkroppen behöver klyvas.

Om det finns tecken på en möjlig risk för människors och djurs hälsa ska besiktning av slaktkropp och organ utökas med palpation och vid behov anskärning. Se artikel 20.2 i förordning (EU) 2019/627.

Kontrollmärkning ska ske efter avslutad besiktning efter slakt. Ofta finns ett beslut om delegering till företaget att utföra själva kontrollmärkningen under den officiella veterinärens ansvar. Kontrollmärkning är en attest att köttet är tjänligt som livsmedel. Det innebär att renen har genomgått besiktning före slakt och att slaktkropp och organ har genomgått besiktning efter slakt, att alla sjukliga förändringar är avlägsnade och att slaktkroppen inte har någon synlig kontamination. Se artikel 48 i förordning (EU) 2019/627. Övervakning av att företaget har rutiner för att avlägsna synlig kontamination sker på samma sätt som för övriga tama hov- och klövdjur. Denna övervakning kommer att ersättas av Enkla, täta kontroller (ETK) under våren 2020.

Kontroller av slaktkroppar avseende synlig kontamination - endast tillgänglig för Livsmedelsverkets personal

På flera renslakterier flammas/bränns slaktkropparna med gasolbrännare efter att de har genomgått besiktning efter slakt. Detta är en accepterad metod och görs för att bränna bort enstaka hårstrån men får inte användas för att bränna bort föroreningar.

Fyndregistrering och beslut om kött

Besiktningsfynd registreras inte på individnivå utan på gruppnivå. Resultaten läggs in i slaktkontrolljournalen. Hur denna registrering ska ske beskrivs i e-utbildningen Slaktkontroll i kontrollapp/360 som finns i utbildningsportalen. Renar har en del egna koder som inte finns på andra djurslag, till exempel för olika parasiter, se blankett LIVS 076. Beslut om lokalt otjänligförklarande > 10 kg och totalt otjänligförklarande görs på individnivå på samma sätt som för tama hov- och klövdjur.

Beslut om kött från tama hov- och klövdjur

Kurs - Slaktkontroll i kontrollappen och Public 360 (livsmedelsverket.se) - endast tillgänglig för Livsmedelsverkets personal

Blankett LIVS 076 Fyndregistrering vid slakt av hägnat vilt inklusive ren.

Blanketter - hägnat och frilevande vilt- endast tillgänglig för Livsmedelsverkets personal

Kod 47/48 Avmagring/utmärgling

Avmagring på ren bedöms annorlunda än på tamdjur då renar befinner sig i ett naturligt katabolt tillstånd under hösten och vintern. Det är vanligt att kroppens fettreserver är små eller förbrukade och att muskelansättningen har börjat avta vid tiden för slakt, speciellt för de renar som slaktas sent på säsongen. De flesta renar som slaktas är kalvar och de har en naturligt sämre förutsättning att lagra fett och bygga muskler. Innan koden avmagring kan användas måste en bedömning ske av hur pass god muskelansättningen är och vägas ihop med avsaknad av fett. För att registrera på kod 47 - Höggradig avmagring/utmärbling - krävs att alla följande punkter ska vara uppfyllda:

- muskel- och fettvävnad är höggradigt atrofierad med tydligt synliga revben och ryggkotor,
- tuber ischii (sittbensknölen), trochanter major (höftbenskammen) och tuber coxae (höftbensvingen) är tydligt framträdande,
- serös atrofi av fett kring hjärtats kranskärl och
- geléomvandlad benmärg i rörben.

Foto: Cosmin Vladia

Ren med serös atrofi men som inte är höggradigt avmagrad ska inte otjänligförklaras men registreras med kod 48. Serös atrofi som enda fynd på ren ger inte grund för beslut om otjänligförklarande.

Kod 39/40 Kronisk trauma

Eftersom renar är semi-domesticerade lever de stora delar av sitt liv i viltliknande tillstånd. Det är inte ovanligt att de kan ha gamla skador orsakade av rovdjur, trafikskador och liknande. Vissa kroniska skador kan däremot vara en indikator för djurskyddsproblem orsakat av människa, exempelvis revbensbrott, dessa kan uppstå vid omild behandling vid kalvmärkning och liknande. Om ett flertal djur har liknande skador stärks misstanken och information från djurskyddskontroll kan du behöva skriva till Länsstyrelsen.

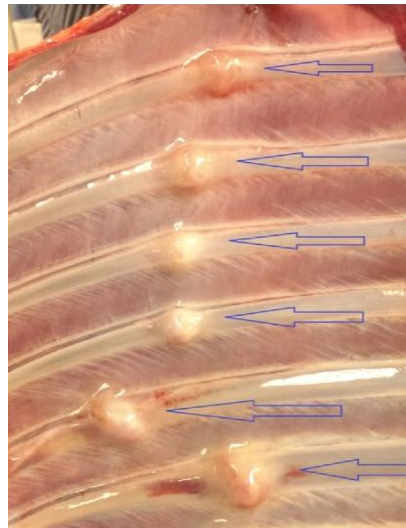

Foto: Cosmin Vladia

Kod 41/42 Akut trauma

Akut trauma är skador orsakade av yttre våld som kan finnas i olika vävnader som muskulatur, leder och skelett och bestå av sår, blödningar, frakturer och liknande. Skadorna kan ha uppkommit vid uppsamlingsplatsen, i samband med transport, i slakthägn eller vid bedövning. Storlek, antal och placering anatomiskt på djuret varierar. Vissa skador kan uppstå agonalt som en följd av avlivningen när djuret faller i bedövningsboxen eller av reflexmässiga rörelser.

Agonala skador ska inte fyndregistreras. Det som ska registreras är skador som uppkommit av andra orsaker. En typ av transportskada är en ren som blivit illa trampad under transporten med subkutana blödningar som följd. Djurskyddsproblem måste hanteras från fall till fall. De skador som ska leda till en information till Länsstyrelsen eller åtalsanmälan är skador som kunde ha förebyggts.

Vänstra slaktkroppen är en tramskadad vaja med utbredda blödningar. Kroppen till höger referensbild på normal slaktkropp

Cesiumprovtagning

Renar omfattas av ett specifikt kontrollprogram för cesium-137. Anvisningar om vilka renar som ska provtas och hur proverna ska tas ut finns beskrivna i separat beslut som skickas ut till alla berörda teamchefer inför slaktsäsongen. Resultat från provtagningen ska läggas in i slaktkontrolljournalen.

Senast uppdaterad 8 juni 2021 Ansvarig grupp OK_KS